

TĂNG CƯỜNG SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG ĐỐI VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC VÀ CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ

Thiếu tướng, ThS.
Nguyễn Văn Thập¹;
Thượng tá, TS.
Phạm Duy Vụ²

¹Phó Chính ủy Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng;

²Phó Trưởng ban, Viện Khoa học xã hội và nhân văn Quân sự, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

Article history

Received: 03/02/2023

Accepted: 10/3/2023

Published: 10/4/2023

Keywords

Strengthening leadership,
Fourth industrial revolution,
Defense and security
education

ABSTRACT

Over the years, under the leadership of the Party, the work of national defense and security education has achieved positive results; however, there are still limitations and inadequacies that need to be addressed. By studying the current situation of national defense and security education in recent years, we propose a number of solutions to strengthen the Party's leadership in current defense and security education. Faced with the strong impact of the Fourth Industrial Revolution, thoroughly grasping the view of the Resolution of the 13th Party Congress on education, training, and national defense and security education for different subjects that need to be comprehensive renovation with synchronous and drastic solutions, in which strengthening the leadership of the Party is a decisive factor.

1. Mở đầu

Giáo dục quốc phòng, an ninh là một chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước ta; một nội dung cơ bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; một bộ phận của nền giáo dục quốc dân, là môn học chính khoá trong chương trình giáo dục và đào tạo từ trung học phổ thông đến đại học và các trường chính trị, hành chính, đoàn thể xã hội. Giáo dục quốc phòng, an ninh có vai trò đặc biệt quan trọng, trực tiếp góp phần hun đúc, bồi đắp truyền thống yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc; nâng cao ý thức cảnh giác, trách nhiệm của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân vững mạnh, tạo sức mạnh tổng hợp để bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Từ việc nghiên cứu thực trạng công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong những năm qua, chúng tôi đề xuất một số giải pháp nhằm tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh hiện nay.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Thực trạng công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong những năm qua

Nhận thức sâu sắc vị trí vai trò và tầm quan trọng của công tác giáo dục quốc phòng, an ninh, trong những năm qua, Đảng, Nhà nước, các cấp Ủy, chính quyền, Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp, người đứng đầu cơ quan, đơn vị đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng và đã đạt được những kết quả tích cực. Kết quả nổi bật trước hết là: cấp Ủy, chính quyền, Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp, người đứng đầu cơ quan, đơn vị đã quán triệt sâu sắc và tổ chức thực hiện nghiêm túc các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, pháp luật của Nhà nước về giáo dục quốc phòng, an ninh, nhất là Chỉ thị số 12-CT/TW của Bộ Chính trị về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng - an ninh trong tình hình mới” (Ban Chấp hành Trung ương, 2007); Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh (Quốc hội, 2013); Nghị định số 13/2014/NĐ-CP của Chính phủ Quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh (Chính phủ, 2014), kế hoạch giáo dục quốc phòng, an ninh hàng năm cho từng đối tượng... Trên cơ sở đó, cơ quan quân sự, công an với vai trò làm nòng cốt đã tích cực phối hợp với các tổ chức chính trị - xã hội triển khai thực hiện với nội dung, hình thức, phương pháp phù hợp. Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh từ Trung ương đến cấp xã thường xuyên được củng cố, kiện toàn, hoạt động có nền nếp, hiệu quả. Năm 2022 có 11.370 Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh được kiện toàn (Hội đồng Giáo dục quốc phòng, an ninh Trung ương, 07 Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh quân khu, 63 Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh tỉnh,

thành phố, 703 Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh cấp huyện, 10.596 Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh cấp xã (Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương, 2023). Cơ quan thường trực Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp đã tham mưu cho cấp Ủy, chính quyền ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện đồng bộ công tác giáo dục quốc phòng, an ninh phù hợp với đặc điểm, tình hình và thực tiễn từng địa phương, cơ quan, tổ chức và trên phạm vi cả nước, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh đáp ứng yêu cầu xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân trong tình hình mới.

Hàng năm, từng địa phương, các Bộ, ban ngành, các cơ quan, tổ chức đã cơ bản hoàn thành chỉ tiêu bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh cho các đối tượng theo đúng kế hoạch, nội dung, chương trình đề ra, với hình thức, phương pháp tổ chức linh hoạt, sáng tạo. Trong năm 2022, nhiệm vụ bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho các đối tượng được các Bộ, ban, ngành Trung ương, quân khu, địa phương triển khai tích cực, chủ động bằng nhiều hình thức, phương pháp sáng tạo, thiết thực, hiệu quả. Tính đến ngày 20/12/2022, toàn quốc đã bồi dưỡng được 384.365 người (đối tượng 1 = 323; đối tượng 2 = 6.776; đối tượng 3 = 25.970; đối tượng 4 = 302.875; chức sắc, chức việc tôn giáo = 5.075; đối tượng khác = 43.346) (Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương, 2023).

Công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên ở các cấp học từ trung học phổ thông đến đại học trên cả nước được quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, duy trì thực hiện nghiêm chương trình, nội dung môn học, đổi mới phương pháp giảng dạy, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy và đánh giá kết quả học tập của học sinh, sinh viên. Hệ thống trung tâm giáo dục quốc phòng, an ninh cho sinh viên đang hoạt động đã phát huy tốt vai trò, chủ động xây dựng kế hoạch, mở hội nghị liên kết với các trường theo phân luồng của Bộ Giáo dục và Đào tạo, tổ chức giáo dục quốc phòng, an ninh cho sinh viên đạt kết quả tốt, trang bị cho thế hệ trẻ lòng yêu nước, nâng cao nhận thức, xác định rõ hơn nghĩa vụ, trách nhiệm trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Năm học 2021-2022 có 3.381.031 học sinh, sinh viên đã hoàn thành môn Giáo dục quốc phòng, an ninh, trong đó có: 2.629.287 học sinh trung học phổ thông; 56.930 học viên trung cấp; 214.923 sinh viên cao đẳng; 398.063 sinh viên đại học và 81.828 học viên các trường chính trị (Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương, 2023).

Công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức quốc phòng, an ninh cho toàn dân được các địa phương quan tâm đẩy mạnh và thu được kết quả tích cực. Các cơ quan báo, đài phát thanh và truyền hình Trung ương, địa phương đều tăng chuyên trang, chuyên mục, thời lượng phát sóng chương trình quốc phòng, an ninh, nhằm tuyên truyền các quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật Nhà nước về quốc phòng, an ninh; âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch... Các địa phương thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp tuyên truyền, chú trọng tuyên truyền về quốc phòng, an ninh cho người dân ở các xã khu vực biên giới, hải đảo, miền núi, vùng sâu, vùng xa trọng điểm. Với những kết quả đạt được, công tác giáo dục quốc phòng, an ninh đã làm chuyển biến nhận thức và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên và toàn dân, thiết thực góp phần xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, thế trận quốc phòng toàn dân gắn với nền an ninh nhân dân, thế trận an ninh nhân dân, nhất là “thế trận lòng dân” vững chắc ngay từ cơ sở, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Tuy nhiên, bên cạnh kết quả tích cực đã đạt được, công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng vẫn còn một số hạn chế, bất cập nhất định: công tác quản lý Nhà nước về giáo dục quốc phòng, an ninh của một số Bộ, ngành Trung ương và địa phương chưa được phát huy đầy đủ; việc chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, rút kinh nghiệm thực hiện công tác giáo dục quốc phòng, an ninh chưa thường xuyên; bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho đối tượng 4 ở một số cơ quan, tổ chức thuộc các Bộ, ngành Trung ương và địa phương còn hạn chế; việc cử cán bộ đối tượng 2, 3 của các Bộ, ngành Trung ương tham gia bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh theo quyết định triệu tập của cấp có thẩm quyền còn thấp; một số cơ sở giáo dục chấp hành chưa nghiêm quy định về liên kết giáo dục quốc phòng, an ninh, khi được giao tự chủ môn học Giáo dục quốc phòng, an ninh chưa bảo đảm đầy đủ cơ sở vật chất, thao trường, bãi tập, trang thiết bị dạy học, mô hình học cụ phục vụ môn học theo quy định; chưa tổ chức ăn, ở tập trung để rèn luyện sinh viên theo nếp sống quân đội và môi trường quân sự nên chất lượng môn học. Các tỉnh: Bắc Kạn, Vĩnh Phúc, Lai Châu, Sơn La, Hải Dương, Hà Nam, Kon Tum, Bình Định, Khánh Hòa, Bà Rịa - Vũng Tàu không tổ chức đoàn vận động viên tham gia Hội thao Giáo dục quốc phòng, an ninh học sinh trung học phổ thông toàn quốc lần thứ III năm 2022 do Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức (Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương, 2023).

2.2. Một số giải pháp tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh hiện nay

Hiện nay, tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến hết sức nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo. Cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn diễn ra gay gắt với sự trỗi dậy của chủ nghĩa dân tộc cực đoan, chủ nghĩa cường quyền nước lớn, chủ nghĩa thực dụng, chủ nghĩa dân túy. Trước những diễn biến phức tạp của tình hình thế giới và khu vực, xu thế toàn cầu hóa và tác động của Cách mạng công nghiệp 4.0, ASEAN đứng trước nhiều thử thách mới, nhất là về chính trị, kinh tế, quốc phòng, an ninh và đối ngoại. Cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra đã ảnh hưởng sâu sắc đến tất cả các lĩnh vực của cuộc sống, trong đó có lĩnh vực giáo dục, đào tạo và quân sự, quốc phòng, an ninh, mang lại nhiều cơ hội và cả thách thức. Cách mạng công nghiệp 4.0 tác động mạnh mẽ, sâu rộng đến công tác giáo dục và đào tạo nói chung, giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng nói riêng đòi hỏi phương thức và phương pháp đào tạo phải có sự thay đổi với sự ứng dụng mạnh mẽ của công nghệ thông tin, công nghệ kỹ thuật số và hệ thống mạng. Các hình thức giáo dục và đào tạo online, đào tạo ảo, mô phỏng, số hóa bài giảng... sẽ là xu hướng chủ đạo trong tương lai.

Vì vậy, cơ sở giáo dục và đào tạo, các trung tâm giáo dục quốc phòng, an ninh phải có sự chuẩn bị tốt nguồn lực tổ chức giảng dạy, đặc biệt là đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý giáo dục, xây dựng không gian học tập, trang thiết bị phục vụ cho việc dạy và học giáo dục quốc phòng, an ninh một cách thiết thực, hiệu quả. Việc thay đổi mục tiêu dạy học dịch chuyển từ việc đào tạo những “cái mình có” sang đào tạo những “cái thực tiễn cần và sẽ cần”; trong đó, đặc biệt chú trọng tới năng lực làm việc độc lập, năng lực hợp tác và năng lực sáng tạo của người học. Việc chuyển dịch mục tiêu dạy học trong điều kiện Cách mạng công nghiệp 4.0 đòi hỏi chương trình giáo dục quốc phòng, an ninh cần đáp ứng tính chuyên môn cao trong lĩnh vực quân sự, quốc phòng, vừa đáp ứng tính liên ngành (công nghệ thông tin, kỹ thuật số, mạng, kiến thức chuyên ngành). Người học cần được trang bị các kỹ năng không thể thiếu, như: kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, kỹ năng tổng hợp, kỹ năng sáng tạo, kỹ năng làm việc nhóm, khả năng hợp tác liên ngành... Phương pháp dạy học cần có sự thay đổi, phải chuyển mạnh từ truyền thụ kiến thức cho số đông qua “khai phóng tiềm lực”, năng lực và động lực của từng cá nhân đòi hỏi cần áp dụng hình thức tổ chức mới như: phòng học ảo, thầy giáo ảo, thiết bị ảo, phòng thí nghiệm, thư viện điện tử, phòng học đa phương tiện; thao trường, bài tập, trận địa ảo... dưới sự hỗ trợ của các thiết bị thông minh. Trong bối cảnh kiến thức về công nghệ thay đổi rất nhanh, việc trang bị cách thức tự học và ý thức học tập suốt đời càng quan trọng hơn. Nghị quyết số 29-NQ/TW của Đảng đã chỉ rõ: “Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học. Học đi đôi với hành; lý luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội” (Ban Chấp hành Trung ương, 2013). Vì vậy, Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng khẳng định: “Tiếp tục đổi mới đồng bộ mục tiêu, nội dung, chương trình, phương thức, phương pháp giáo dục và đào tạo theo hướng hiện đại, hội nhập quốc tế, phát triển con người toàn diện, đáp ứng những yêu cầu phát triển mới của kinh tế - xã hội, khoa học - công nghệ, thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr 136).

Trước tác động mạnh mẽ của Cách mạng công nghiệp 4.0, quán triệt quan điểm Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng về giáo dục và đào tạo, công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng phải được đổi mới toàn diện với những giải pháp đồng bộ, quyết liệt, trong đó tăng cường sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố có ý nghĩa quyết định. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng hiện nay, cần tập trung vào những vấn đề sau:

2.2.1. Tăng cường sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của cấp ủy, sự chỉ đạo, quản lý chặt chẽ của chính quyền, người đứng đầu cơ quan, đơn vị, tổ chức các cấp đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh

Các cấp ủy tiếp tục quán triệt, cập nhật, thực hiện nghiêm các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, pháp luật của Nhà nước về giáo dục quốc phòng, an ninh; trọng tâm là Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 03/5/2007 của Bộ Chính trị (khóa X); Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh; Quy định số 07-QĐ/BTCTW ngày 16/4/2008 của Ban Tổ chức Trung ương; các kế hoạch giáo dục quốc phòng, an ninh hàng năm của cấp có thẩm quyền, như: Thông tư số 172/2020/TT-BQP, ngày 30/12/2020 của Bộ Quốc phòng; Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT, ngày 18/3/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo; Quyết định số 855/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ; Kế hoạch số 07/KH-HĐGDQPANTW về giáo dục quốc phòng, an ninh năm 2023; Quyết định số 2352/QĐ-BQP của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng; Thông tư số 15/2022/TT-BLĐTBXH ngày 30/8/2022 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội... Trên cơ sở đó, các cấp ủy, chính quyền, người đứng đầu các địa phương, cơ quan, tổ chức kịp thời xác

định chủ trương, giải pháp lãnh đạo, chỉ đạo đúng, trúng, phù hợp với đặc điểm, tình hình và nhiệm vụ của từng loại hình cơ quan, đơn vị, tổ chức. Trên cơ sở đó, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị; trong đó, chú trọng tăng cường phối hợp thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ góp phần nâng cao hiệu lực, chất lượng, hiệu quả quản lý, điều hành của chính quyền, người đứng đầu các địa phương, cơ quan, tổ chức trong công tác giáo dục quốc phòng, an ninh. Đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, tiêu chí đánh giá năng lực lãnh đạo, quản lý của cấp Ủy, tổ chức đảng, chính quyền và người đứng đầu các cấp. Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo rà soát, bổ sung, đẩy mạnh thực hiện các kế hoạch, chương trình hành động, đề án về giáo dục quốc phòng, an ninh, phù hợp với điều kiện của từng địa phương, cơ quan, tổ chức.

Cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cho toàn dân, trước hết là đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, đội ngũ cán bộ chủ chốt các cấp và toàn dân về công tác giáo dục quốc phòng, an ninh. Cần làm cho mọi người dân, trước hết là đội ngũ cán bộ, người đứng đầu các địa phương, cơ quan, tổ chức thấy rõ giáo dục quốc phòng, an ninh là vấn đề có ý nghĩa chiến lược, nội dung quan trọng trong công tác quốc phòng ở các bộ, ngành, địa phương; biện pháp thiết thực góp phần xây dựng tiềm lực chính trị - tinh thần, xây dựng “thế trận lòng dân”, tạo nền tảng xây dựng nền quốc phòng toàn dân, thế trận quốc phòng toàn dân gắn với thế trận an ninh nhân dân vững mạnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

2.2.2. Tăng cường củng cố, kiện toàn, hoàn thiện quy chế, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của hội đồng và cơ quan thường trực hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp

Cấp Ủy, chính quyền các cấp thường xuyên coi trọng lãnh đạo, chỉ đạo rà soát, bổ sung, kiện toàn hội đồng và cơ quan thường trực Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh cùng cấp, bảo đảm số lượng, cơ cấu, thành phần hợp lý; xây dựng, hoàn thiện quy chế hoạt động, phát huy vai trò, trách nhiệm của từng thành viên trong hội đồng. Chú trọng bồi dưỡng nâng cao trình độ mọi mặt cho các thành viên hội đồng, nhất là trách nhiệm chính trị, quan điểm, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước về giáo dục quốc phòng, kiến thức về quân sự quốc phòng, trình độ nghiên cứu, tham mưu, dự báo, đề xuất, hướng dẫn các cơ quan, đơn vị và phối kết hợp giữa các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể trong triển khai thực hiện trong tổ chức bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh cho các đối tượng; giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên trong các nhà trường, ở các trung tâm giáo dục quốc phòng, an ninh; tuyên truyền, phổ biến kiến thức quốc phòng, an ninh cho toàn dân, bảo đảm thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả những vấn đề nảy sinh trong thực tiễn địa phương, cơ quan, tổ chức. Đồng thời, tăng cường trách nhiệm, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, thanh tra của hội đồng và các thành viên hội đồng đối với các cơ quan, đơn vị, địa phương thuộc quyền, nhân rộng những điển hình tiên tiến, kinh nghiệm, cách làm hay, kịp thời khắc phục, chấn chỉnh yếu kém trong tổ chức thực hiện công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng.

2.2.3. Tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh phù hợp với từng đối tượng và thực tiễn từng địa phương, cơ quan, tổ chức

Đổi mới nội dung giáo dục quốc phòng, an ninh, trước hết phải bám sát, cập nhật quan điểm, tư duy, phát triển mới về đường lối quốc phòng, an ninh của Đại hội XIII của Đảng. Trong đó, tập trung làm rõ nội hàm của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới là: “Bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân, chế độ xã hội chủ nghĩa, nền văn hóa và lợi ích quốc gia - dân tộc; giữ vững môi trường hòa bình, ổn định chính trị, an ninh quốc gia, an ninh con người; xây dựng xã hội trật tự, kỷ cương, an toàn, lành mạnh để phát triển đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr 156). Đồng thời, làm rõ tư duy mới về bảo vệ Tổ quốc và quyết tâm của Đảng, Nhà nước và nhân dân ta trong xây dựng nước Việt Nam hòa bình, độc lập, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh trong bối cảnh quốc tế và trong nước có những thay đổi nhanh chóng, phức tạp, khó lường, đan xen cả thời cơ và thách thức. Nội dung giáo dục cần làm cho cán bộ, đảng viên và toàn dân nhận rõ đối tác, đối tượng; quán triệt sâu sắc quan điểm “bảo đảm quốc phòng, an ninh là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên”; kết hợp đấu tranh vũ trang với đấu tranh phi vũ trang; giữ vững độc lập, tự chủ trong điều kiện mở rộng hợp tác quốc tế; kết hợp chặt chẽ phát triển kinh tế - xã hội với tăng cường quốc phòng, an ninh... Các Bộ, ngành, trước hết là Bộ Quốc phòng, Bộ Công an, Bộ Giáo dục và Đào tạo cần chủ động phối hợp nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung nội dung, chương trình, giáo trình, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh phù hợp với từng đối tượng và tình hình thực tiễn, nhất là đối tượng là cán bộ chủ chốt các địa phương, Bộ, ban, ngành. Đây vừa là đối tượng, vừa là chủ thể trong công tác giáo dục quốc phòng, an ninh của địa phương, cơ quan, tổ chức mình, nhằm nhanh chóng đưa nghị quyết vào cuộc sống. Đối với công tác tuyên truyền cho toàn dân, Hội đồng Giáo

dục quốc phòng và an ninh Trung ương chủ động phối hợp với Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Thông tin và Truyền thông, các cơ quan báo chí xây dựng chương trình, kế hoạch, đề án; mở chuyên trang, chuyên mục, đa dạng nội dung tuyên truyền; phát huy thế mạnh của phương tiện thông tin đại chúng, mạng xã hội và đội ngũ báo cáo viên để tuyên truyền, phổ biến kiến thức quốc phòng, an ninh đến mọi tầng lớp nhân dân. Đồng thời, khuyến khích cách làm sáng tạo của các địa phương, đơn vị, phù hợp với hoàn cảnh thực tế, nhằm đưa công tác này vào chiều sâu, thực sự biến thành sức mạnh, tiềm lực quốc phòng, an ninh, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

2.2.4. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên và các lực lượng tham gia giáo dục quốc phòng, an ninh

Thực tiễn đã khẳng định, chất lượng giáo dục và đào tạo nói chung, giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng nói riêng là kết quả tổng hợp của nhiều nhân tố, liên quan đến tất cả các khâu, các bước của quá trình giáo dục và đào tạo, trong đó, trách nhiệm chính trị, trình độ kiến thức và kinh nghiệm giảng dạy, quản lý của đội ngũ giảng viên và các lực lượng tham gia giáo dục quốc phòng, an ninh là nhân tố có ý nghĩa quyết định trực tiếp. Vì vậy, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên và các lực lượng tham gia giáo dục quốc phòng, an ninh là một trong những giải pháp rất quan trọng trong đổi mới giáo dục quốc phòng, an ninh hiện nay. Các cơ quan tham mưu cần tiến hành điều tra, khảo sát, đánh giá đúng thực trạng đội ngũ giảng viên, các lực lượng tham gia giáo dục quốc phòng, an ninh; xây dựng chiến lược, kế hoạch, quy hoạch đào tạo, bồi dưỡng đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục quốc phòng, an ninh trong thời kỳ mới. Chuẩn hóa tiêu chuẩn, chức danh giảng viên và các lực lượng tham gia giáo dục quốc phòng, an ninh cho từng ngành học, môn học và đối tượng cụ thể làm cơ sở để các cơ sở giáo dục, các Trung tâm giáo dục quốc phòng, an ninh lựa chọn, bồi dưỡng, sử dụng đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý nhân viên phục vụ công tác giáo dục quốc phòng, an ninh; đồng thời là mục tiêu để mọi người tự học tập, tu dưỡng phấn đấu tự hoàn thiện mình.

Thường xuyên bồi dưỡng, tập huấn nâng cao năng lực toàn diện cho đội ngũ giảng viên về nhận thức, nội dung, phương pháp giáo dục quốc phòng, an ninh; có chế độ, cơ chế, chính sách động viên tinh thần tự học tập của đội ngũ giảng viên, cán bộ làm công tác giáo dục quốc phòng, an ninh, nâng cao trình độ toàn diện, nhất là khả năng sư phạm. Đối với cán bộ ở cơ quan tham mưu, giúp việc cho cấp ủy, chính quyền các cấp cần lựa chọn kỹ cả phẩm chất và năng lực, cần chú trọng trình độ chỉ huy, tổ chức quân sự, có óc quan sát, nhanh nhạy về nhân quan chính trị, khả năng phân tích tổng hợp; đồng thời, là những chuyên gia trên lĩnh vực mình phụ trách để tham mưu, đề xuất nhiều biện pháp “đúng, trúng” giúp cho cấp Ủy, chính quyền, người đứng đầu lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, điều hành hiệu quả công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong phạm vi quyền hạn quy định.

2.2.5. Lãnh đạo, chỉ đạo tăng cường đầu tư, bảo đảm cơ sở vật chất cho công tác giáo dục quốc phòng, an ninh

Cơ sở vật chất có vị trí quan trọng trong nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng. Giáo dục quốc phòng, an ninh là hoạt động mang tính đặc thù, liên quan đến vũ khí, trang thiết bị quân sự đòi hỏi cao đối với việc bảo đảm an toàn và bí mật của quân đội và quốc gia. Vì vậy, cùng với việc đổi mới các khâu, các bước của quá trình giáo dục quốc phòng, an ninh cần tăng cường cơ sở vật chất đảm bảo cho quá trình dạy học. Trước mắt, tổ chức, biên chế các cơ quan có chức năng quản lý, bảo đảm cần xây dựng theo hướng tinh, gọn, tập trung thành những cơ quan, đơn vị chuyên biệt, có đủ thẩm quyền và năng lực chuyên môn; cắt giảm các đầu mối trung gian, tránh chồng chéo, lãng phí. Từng bước đồng bộ và tiến tới hiện đại hóa cơ sở vật chất kỹ thuật, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục quốc phòng, an ninh thời kỳ mới. Bảo đảm đầy đủ vũ khí, trang bị, phương tiện, sách giáo khoa, tài liệu tham khảo cho giảng dạy và đánh giá kết quả. Ưu tiên, nghiên cứu xây dựng các cụm thao trường, bãi tập, phòng học giáo dục quốc phòng, an ninh tập trung, chuyên dụng theo hướng hiện đại.

3. Kết luận

Sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, tổ chức Đảng là nhân tố cơ bản, quyết định nâng cao chất lượng công tác giáo dục quốc phòng, an ninh. Trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, để tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cần phải sử dụng tổng hợp các biện pháp như: tăng cường sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của cấp ủy, sự chỉ đạo, quản lý chặt chẽ của chính quyền, người đứng đầu cơ quan, đơn vị, tổ chức các cấp đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh; tăng cường lãnh đạo cùng cố, kiện toàn, hoàn thiện quy chế, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của hội đồng và cơ quan thường trực Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh các cấp; tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh phù hợp với từng đối tượng và thực tiễn từng địa phương, cơ quan, tổ chức; tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, các lực

lượng tham gia và đầu tư, bảo đảm cơ sở vật chất cho công tác giáo dục quốc phòng, an ninh... Thực hiện tốt các giải pháp này sẽ góp phần nâng cao chất lượng công tác giáo dục quốc phòng, an ninh hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- Ban Chấp hành Trung ương (2007). *Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 03/05/2007 về Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng về Giáo dục Quốc phòng - An ninh trong tình hình mới.*
- Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- Ban Tổ chức Trung ương (2008). *Quy định số 07/QĐ-BTCTW ngày 16/4/2008 về Tiêu chuẩn kiến thức quốc phòng, an ninh cho cán bộ, đảng viên.*
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020). *Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18/3/2020 về Chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học.*
- Bộ Quốc phòng (2020). *Thông tư số 172/2020/TT-BQP ngày 30/12/2020 về Ban hành chương trình, nội dung; Chương trình khung bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh.*
- Chính phủ (2014). *Nghị định số 13/2014/NĐ-CP ngày 25/02/2014 về Quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh.*
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I).* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương (2023). *Báo cáo số 06/BC-HĐGDQP&ANTW ngày 21/2/2023 về Kết quả công tác giáo dục quốc phòng - an ninh năm 2022 và phương hướng, nhiệm vụ giáo dục quốc phòng - an ninh năm 2023.*
- Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương (2023). *Kế hoạch số 07/KH-HĐGDQPANTW ngày 22/2/2023 về Giáo dục quốc phòng và an ninh năm 2023.*
- Quốc hội (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh.* Luật số 30/2013/QH13, ban hành ngày 19/6/2013.
- Quốc hội (2018). *Luật Quốc phòng.* Luật số 22/2018/QH14, ban hành ngày 08/6/2018.